

[Evald Christensen.]

forslag, der her ligger på rigsdagens bord, og vi håber, der må komme et godt resultat ud af forhandlingerne.

Elin Appel: Jeg vil sige noget om et af de problemer, som jeg finder må være et af de væsentligste i spørgsmålet om den grønlandske fremtid, og som det forekommer mig ikke er blevet særlig grundigt behandlet i eftermiddag, nemlig skolespørgsmålet. Det er klart, at spørgsmålet om skolerne på Grønland i sig selv er perspektivet for grønlandsk kultur fremover. Jeg indrømmer, at i kommissionsbetænkningen er den synsvinkel konsekvent og grundigt gennemført. Men det, som jeg gerne vil have drøftet, og som jeg synes kommissionsbetænkningen ikke har drøftet, det er selve hovedproblemet: om den synsvinkel, som her er anlagt, er rigtig. Jeg kan ikke se andet end, at selve kommissionsbetænkningens hovedsynsvinkel er den, at når vi skal have indført de og de skoleformer på Grønland, er det, for at Grønland kan komme på højde med Danmark. Altså det, vi har, skal de også have. På den måde vil vi gøre Grønland til en kopi, en åndelig provins af Danmark. Det er for mig ikke noget argument: at man skal have det sådan og sådan på Grønland, for det har vi i Danmark; jeg anerkender ikke det perspektiv på forhånd.

Det er efter min mening nødvendigt for rigsdagen, når vi skal tage stilling til, om denne betragtning er rigtig, at se sagen under en anden synsvinkel. Vi bør spørge, om de skoleforhold, der her foreslås, passer for Grønland, og om dansk vesteuropæisk kultur passer for grønlændernes psyke. Hvis man gør det, vil meget se anderledes ud, og jeg anmoder den højtærede statsminister om at give rigsdagen lejlighed til i det kommende udvalg grundigt at se tingene under den synsvinkel, inden vi tager stilling, for af kommissionsbetænkningen kan man ikke se, at dette problem overhovedet har været drøftet — og det må dog være hovedproblemet. For det er kun, hvis grønlænderne har naturlige forudsætninger for at annektere dansk kultur, at der kan komme harmoni ud af det. Har de ikke det, bliver der kun tale om en fortsættelse af den stigende rodløshed, som jeg forstår den grønlandske befolkning er ude i.

Jeg anerkender, at man vil gøre en overordentlig væsentlig økonomisk indsats for skolen på Grønland. Jeg har regnet ud, at hvis man tænker sig de 6 millioner, man vil anvende i Grønland til anlægsudgifter, om-

sat efter danske forhold, efter dansk befolkningstal, ville det betyde, at vi skulle bruge 1 200 mill. kr. til anlægsudgifter for den danske skole og øge vore driftsudgifter med 200 mill. kr. om året. Som sagt — jeg er ikke bange for at bruge penge på noget, der duer, men jeg synes, at når beløbet er så stort, må vi have lov til at spørge, om pengene bliver rigtigt anvendt. Det drejer sig jo her ikke om mere end 3 500 børn, som vi altså skal bruge disse meget store beløb på. Det, som for mig er et af de afgørende modargumenter, er, at det skolevæsen, vi får dannet — som en kopi af det danske — med overordentlig store økonomiske udgifter, bliver et skolevæsen, som ikke hviler i sig selv.

Det er i sig selv en meget betænkelig ting at skabe et skolevæsen, som har sit centrum udenfor landet. Der står udtrykkeligt i betænkningen, at skoleformerne for den højere skoles vedkommende skal være indrettet således, at man kan glide over fra en grønlandsk til en dansk skole, og det er alle vegne forudsætningen, at den rigtige mellemskoleeksamen, den rigtige realeksamen, den rigtige seminarieeksamen får man kun i Danmark. Det er nu alligevel mærkeligt, at man på den måde tør lave en skoleordning, hvis centrum ligger udenfor Grønland, og oven i købet en skoleordning, der er baseret på, at vi skal have danske lærere derop i større omfang end nu, fordi — som man siger i betænkningen — den grønlandske befolkning simpelthen ikke kan præstere det nødvendige antal grønlandske lærere fremover. Hvis man sammenholder det med det faktum, at de danske lærere almindeligvis kun er 1—2 år i Grønland, spørger man sig selv, om det er rigtigt at basere en skoleordning på så løs en arbejdskraft, som de danske lærere, hvis dette fortsættes, må være. Jeg ville synes, at skal det føres ud i sin konsekvens, at den rigtige skolegang alligevel kun fås i Danmark, ville det være rimeligere at sende disse forholdsvise få børn og voksne til Danmark og lade den grønlandske skoleordning hvile fuldstændig i sig selv. Jeg ville i alt fald meget gerne have, at problemet bliver undersøgt under denne synsvinkel.

Det andet, der sker — og det er hovedsagen —, er en danisering af Grønland. Det, der vil ske, hvis man ser på perspektivet fremover, er ganske givet, at grønlandsk vil blive udryddet og erstattet af dansk, og jeg synes, det må undersøges — jeg vil i hvert fald meget gerne høre sagskundskabens syn herpå —, hvilke argumenter der er for, at man tør gå med